

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Nervi Sine Mole: h. e. Controversiarvm Roberti Bellarmini
S. Rom. Ecclesiae Cardinalis Eminentissimi Compendium,
à cavillis & imposturis Guilielmi Amesij ... Vindicatum**

Erbermann, Veit

Herbipoli, 1661

Cap. II. An opera bona justorum sint verè ac propriè Merita vitae
aeternae?

urn:nbn:de:hbz:466:1-9498

Ita 2. Thess. 1. ut digni habeamur regno DEI. Apoc. 3. ambulabunt mecum in albis, quia digni sunt, i.e. quoniam id merentur &c. Frustra adfert Amesius aliquot instantias, ubi alium sensum illa locutio habet. Bel- larminus dixit, frequenter; non verò, semper. Debuisset Amesius ostendere, in locis allegatis & similibus non esse idem quod mereri. Sed quomodo potuisset negare Solem in meridie lucere? Denique Confirma- tur idem omnibus illis Scripturæ locis, quibus disertis verbis continetur nomen *Mercedis*, ut Gen. 35. 2. Paral. 5. Prov. 11. Sap. 5. Eccl. 18. Isai. 40. Matt. 5. 1. Cor. 3. Apoc. ult. &c. Merces autem & meritum relativa sunt. Amesius. Apostolus ipse distinguendo docet, mercedem fidelium, non esse ex merito sed ex gratia. Rom. 4. 4. Resp. Apostolum loqui de operibus vi solius naturæ perfectis, iam supra ostensum est, patebitque amplius ex dicendis.

CAPVT SECVNDVM.

Qu. 2. An bona opera iustorum sint verè ac propriè merita vitæ æternæ? Pontificii affirmant, Nos negamus, ait Amesius.

§. 1.

Prænotantur nonnulla de Merito universim.

Ut Veritas Catholica eique opposita hæresis eò facilius, brevius & clarius explicetur, operæ præ- tium videtur hic ex primis principiis rationem Me- riti arcessere, & quæ tam pro adstruenda Veritate, quàm pro errore subruendo aliunde supponenda sunt, sub unum aspectum simul proponere. Ita- que Notandum

I. Sicut in fundamento Meriti, Libertate ar- bitrii scil. plus minùsve errarunt hæretici, ita & in Merito. Iuxta primævam Lutheri & Cal-

cap. 2. An bona o
Calvini doctrina
tum in rebus, & t
medio tollatur non
Servum arbitrium
sa erit ratio veri
tionibus natur
enim cum S. Tho
cent omnes; Or
quantum est bon
dabilis vel culpa
optimè declarat
Ex hoc dicitur act
tur agenti (nihil e
imputari alicui m
nim actus imputa
ita quòd habeat d
nibus actibus volu
Meritum & dem
tionem, quæ sit s
cundum Iustitiam
quum seu profectu
laris personæ, si
ipsum DEI. Viro
habent rationem n
tione quidem ipsi
Est autem debitum
rantur; unde qu
DEVM, non serva
Ex parte verò toti
libet communicati
pæ habet curam b
tribuere pro his, q
Est autem DEVS
est, eversâ
manorum, si
laudabilis & c
ideoque de rigo

Cap. 2. An bona opera sint propriè merita vite aeternae? 259
Calvini doctrinam, cum liberum arbitrium sit figmen-
tum in rebus, & titulus sine re, ita ut optarint omnino, ut è
medio tollatur nomen ipsum liberi arbitrii, aut mutetur in
servum arbitrium; consequenter etiam funditus evul-
sa erit ratio veri & propriè dicti Meriti, etiam in a-
ctionibus naturalibus, moralibus & civilibus. Ut
enim cum S. Thoma 1. 2. q. 22. a. 23. & 4. rectè do-
cent omnes; Omnis actus humanus seu liber, in-
quantum est bonus vel malus, habet rationem lau-
dabilis vel culpabilis, meriti vel demeriti.) Quod
optimè declarat & probat ibid. Nam quoad prius,
Ex hoc dicitur actus culpabilis vel laudabilis, quod imputa-
tur agenti (nihil enim aliud est laudari vel culpari, quàm
imputari alicui malitiam vel bonitatem sui actus.) Tunc
enim actus imputatur agenti, quando est in potestate ipsius,
ita quod habeat dominium sui actus: hoc autem est in om-
nibus actibus voluntariis &c. Quoad posterius verò,
Meritum & demeritum dicuntur in ordine ad retribu-
tionem, quae fit secundum iustitiam: retributio autem se-
cundum iustitiam fit alicui ex eo, quod liberè agit in obse-
quium seu profectum, vel nocumentum alterius, sive singu-
laris personae, sive Communitatis, adeoque etiam
ipsius DEI. Viroque enim modo actus nostri boni vel mali
habent rationem meriti vel demeriti apud DEVM. Ra-
tione quidem ipsius, in quantum est ultimus hominis finis.
Est autem debitum ut ad ultimum finem omnes actus refe-
rantur; unde qui facit actum malum non referibilem in
DEVM, non servat honorem DEI qui ultimo fini debetur.
Ex parte verò totius communitatis universi, quia in qua-
libet communicatione, ille qui regit Communitatem, præci-
pue habet curam boni communis. Vnde ad ipsum pertinet
tribuere pro his, quae bene vel malè fiunt in communitate.
Est autem DEVS rector universi. &c. Sic ergò planum
est, eversâ omni libertate actuum hu-
manorum, simul iacere omnem rationem
laudabilis & culpabilis, meriti vel demeriti.
adeoque de rigore illo primævo Luthero-Calvinico
ve-

verissime pronunciatum esse, quod introducat religionem leſtiarum, in opprobrium totius generis humani. Quia vero Amelius & Gerhardus ceterique iuniores Lutheo-Calvinici arbitrii libertatē concedunt innaturalibus & moralibus, negant verò tantum in actibus supernaturalibus & ad salutem æternam conducentibus ut vidimus suprà lib. xv. cap. 3.) ideo consequenter hic negant omne meritum propriè dictum respectu actuum supernaturalium, & conducentium ad vitam æternam.

II. Si DEVS ab initio (quod potuisset si voluisset, ut ostensum est lib. 5.) hominem condidisset in pura natura; sine dubio ipse, ut Auctor & Gubernator Naturæ totius, debuisset providere, ut cuius creaturæ rationali pro actibus liberis bonis vel malis, premium vel supplicium condignum saltem in termino viæ & vitæ retribueretur. Quis enim dubitet, malè & perversè institutam fore Rempublicam Creaturarum, si, cum omnibus naturis intellectuibus insita sit naturalis inclinatio & appetitio necessaria, quæ desiderat amari, laudari, gaudere, & ita vivere feliciter in æternum; & ad hunc ultimum finem intrinsecum consequendum natæ sint illæ facultates & dominium suarum operationum, quibus sibi vel felicitatem vel miseriam æternam fabricare queant; si, inquam, nihilominus pro diversitate operationum & meritorum non etiam fuisset constituta iustæ retributionis diversitas,

III. Cum certum sit iuxta Theol. axiomata, *Gratiam non destruere, sed perficere Naturam*; certum pariter debet esse; iam in statu Naturæ per Christum denuo elevatæ, non minus locum habere rectitudinem vel pravitatem; laudabilitatem vel reprehensibilitatem, meritum vel demeritum in operationibus humanis, quæ iure merito omnes omnino debent ab unoquoque adulto deliberatè cum sufficienti adver-

Cap. 2. An boni
adventitia
dinari; iustifi-
cationis po-
quam solam
denter conte-

IV. T
per Christum
Merita nostra
fuissent in fi-
gratiosa. Nar-
Calvinici nos-
tione servatâ
Indiguisset ce-
congruis ejus-
naturalem co-
damus in stat-
pernaturali I-
lem obrinend-
propriè dicti-
rum necessita-
in illis Meriti-
quavis essent
omnimoda o-
Hoc solum hi-
& Mercedis in-
iustitiæ, quâ-
rum, quod ul-
Meriti propr-
alioqui enim
litum & Satis-
non sit perfec-
dominiorum
ullas action-
D E O debet
Tract. de Inco-
absurditas er-
do tam validè

Cap. 2. An bona opera sint propriè merita vitæ æternæ? 261
adventitia rationis agente ad ultimum finem ordi-
nari; iustissimâ contemptæ vel neglectæ huius ordi-
nationis poenâ propositâ, æternâ scil. miseriâ,
quam solam (uti & felicitatem æternam) nemo pru-
denter contemnere potest. Hinc porro fit

IV. Tam esse nunc in statu naturæ lapsæ &
per Christum denuò elevatæ, verè & propriè dicta
Merita nostra respectu finis supernaturalis, quàm
fuisse in statu Naturæ, vel puræ, vel integræ &
gratiosæ. Nam pleraque omnia, quæ tunc Luthero-
Calvinici nostris Meritis obijciunt, pariter (propor-
tione servatâ) locum habuissent in hisce statibus.
Indiguisset certè in statu naturæ puræ auxiliis D E I
congruis ejusdem ordinis ad finem suum ultimum
naturalem consequendum: indiguisset quoque A-
damus in statu innocentie auxiliis & concursu su-
pernaturali D E I ad finem ultimum supernatura-
lem obtinendum. Sicut ergo in illis rationem Meriti
propriè dicti non auferebat illa auxiliorum divino-
rum necessitas; ita neque iam in nostro statu. Et sicut
in illis Merita non sustulisset debitum quo Creatura
quævis essentialiter est serva D E I, & tenetur ei ad
omnimoda obsequia in numeris titulis; ita & nunc.
Hoc solum hinc evincitur, non esse rationem Meriti
& Mercedis inter D E V M & creaturam ita rigorosæ
iustitiæ, quàm est inter hominem & hominem pu-
rum, quod ultro fateamur. Sed hoc ad rationem
Meriti propriè dicti manifestum est non pertinere;
alioqui enim negandum quoque esset omne Me-
ritum & Satisfactio Christi, cum in his respectu D E I
non sit perfecta usquequaque alteritas, nec perfecta
dominiorum distinctio, nec Humanitas habuerit
illas actiones, quæ non essent etiam aliis titulis
D E O debitæ &c. uti eruditè docent Scholastici in
Tract. de Incarnatione. Vnde vel ex hoc solo patet
absurditas erroris Luthero-Calvinici, qui aliud agen-
do tam validè Socinianorum impietati velificatur.
Si

Si enim mixtura Gratiae multiplicis absorbet rationem meriti verè & propriè dicti, ut præfractè contendit Amesius; quis non videt eodem modo absorberi rationem meritorum Christi, cum, iuxta S. Augustinum, eadem gratia fiat quisque Christianus, (iustus & beatus) qua gratia CHRISTVS homo factus est DEVS? Quis fidelium neget omne meritum & satisfactionem Christi pro redemptione mundi, unicè fundatam fuisse in valore infinito operum, quem non nisi ex gratia unionis hypostaticæ obtinebat? Huc ergo tendit præposterus ille divinæ gloriæ zelus, quem suo errori fucando potissimum prætexunt! Eodem certè ariete quatitur meritorum Christi condignitas, quo hominum iustorum quorumcunque; sed impio consilio, irritò conatu utrobique? Necessarium quippe est ex ipsa natura rerum, ut creaturæ intellectuales, ad ultimi finis consecutionem constituti in via, per operationes liberas ideoque laudabiles & meritorias, præmii à Conditorè propositi in termino viæ sint compotes, aut vice versâ sint miserrimi in omnem æternitatem. Impossibile autem est ulli creaturæ in quocunque statu operationes habere bonas, laudabiles, & meritorias præmii à Conditorè præfixi, nisi auxiliis congruis ab eodem Creatore fuerit adiuta. Necessariò ergo admittendum, rationem meriti verè & propriè dicti non tollere omnem gratiam, quin potius multiplicem includere essentialiter.

V. Attentè considerandum est, Non omnia universim etiam propriè dicta Merita esse eiusdem rationis. In nonnullis intervenit contractus, & iustissimum ultrocitròque obligans; ut in milite qui meretur stipendium promissum & in omnibus qui locant operam suam conductori. In aliis nullus intercedit contractus, imò neque intentio præmii consequendi, sed gratuitus & generosus affectus obsequiis laudatissimis demerendi Principem, qui sanè, si vicissim iuxta iustitiæ legalis dictatum operari

Cap. 2. An bonari velit, tam quia, quanto proprii con naturæ notè honestè sine ratio copiosi tem per libè honesti ex s emolument

Adstru

Præcipu nominatur m tur, sine dubi flus cum scisc aliquid à DEO plus promittit subierat adver talibus sine d genea: id en totius Univer sor verè & fe DEO obsequ nonnulli volu liter Merita Quidnî enim remunerare c intentione o Quæ Amesius ex dictis S. i tus optimè cu s. verissimè d cupi, nullam non quòd nu dictum) sed q ximè meretu Bernard. l. de

amanti redditur premium. Caritas (meriti radix) non est contractus, sed affectus. Nullius momenti est quod Amelius prædicit, vitam æternam in SS. Scripturis vocari hereditatem: quæ pertinet ad filios proprie quia sunt filii, non quia laborant. Futilis objectio! Cur non pari ratione objici posset; vita æterna vocatur Merces, quæ datur operariis in vinea laborantibus; bravium quod datur in stadio currenti, certanti & vincenti; corona iustitiæ, quæ confertur bonum certantibus &c. Ergo non est hereditas, quæ gratis defertur filiis laboris, cursûs, certaminis adhuc per ætatem incapacibus. Nunquid hoc esset perspicue cavillari, imò nugari? Nimirum diversi illi tituli (filii, hæredis, operarii, militis, palæstritæ &c.) optimè se mutuo compatiuntur in eodem subiecto. Decevit quippe DEVS filios suos adoptivos, qui usum rationis habent, etiam propriis laboribus & meritis vitam æternam (aut potiùs ejus augmentum) acquirere. Magis enim honorificum est, non solum ipsis hominibus, sed etiam D E O magis gloriosum, ut creatura rationales felicitatem supremam acquirant etiam suis meritis, & non tantum purâ donatione, uti infantibus baptizatis obtingit. Verum Amelius concoquere nequit hanc certissimam veritatem, ideoque in eam evomit stomachum cum densa grandine convitiõrum & calumniarum. Ait 1. Eiusmodi superbos Christianos, qui operantur tanq. confidentes in seipsis quarere iustitiã quasi ex operibus adeoque iudicare, ostendere se filios genuinos talium patrum (Iudæorum) qui ideò non recipiebant Evangelium, nec voluerint esse subiecti iustitiæ DEI. Horum mensuram implent Pontificii. 2. Hæc est illa paupertas spiritus & abnegatio sui mei ipsorum, quæ Monachi Papales ad perfectionem grassantur. Sordent ipsis dona DEI. Pudet ipsos vitam suam largitioni divinæ debere. - Etsi esset magis honorificum homini habere vitam ex merito, esset tamen honorificentius D E O salutem dare miseris, quæ superat spem omnem, quam sanus quisque ex suis meritis concipere potest.

Cap. 2. An bonum est, quod datur operariis in vinea laborantibus; bravium quod datur in stadio currenti, certanti & vincenti; corona iustitiæ, quæ confertur bonum certantibus &c. Ergo non est hereditas, quæ gratis defertur filiis laboris, cursûs, certaminis adhuc per ætatem incapacibus. Nunquid hoc esset perspicue cavillari, imò nugari? Nimirum diversi illi tituli (filii, hæredis, operarii, militis, palæstritæ &c.) optimè se mutuo compatiuntur in eodem subiecto. Decevit quippe DEVS filios suos adoptivos, qui usum rationis habent, etiam propriis laboribus & meritis vitam æternam (aut potiùs ejus augmentum) acquirere. Magis enim honorificum est, non solum ipsis hominibus, sed etiam D E O magis gloriosum, ut creatura rationales felicitatem supremam acquirant etiam suis meritis, & non tantum purâ donatione, uti infantibus baptizatis obtingit. Verum Amelius concoquere nequit hanc certissimam veritatem, ideoque in eam evomit stomachum cum densa grandine convitiõrum & calumniarum. Ait 1. Eiusmodi superbos Christianos, qui operantur tanq. confidentes in seipsis quarere iustitiã quasi ex operibus adeoque iudicare, ostendere se filios genuinos talium patrum (Iudæorum) qui ideò non recipiebant Evangelium, nec voluerint esse subiecti iustitiæ DEI. Horum mensuram implent Pontificii. 2. Hæc est illa paupertas spiritus & abnegatio sui mei ipsorum, quæ Monachi Papales ad perfectionem grassantur. Sordent ipsis dona DEI. Pudet ipsos vitam suam largitioni divinæ debere. - Etsi esset magis honorificum homini habere vitam ex merito, esset tamen honorificentius D E O salutem dare miseris, quæ superat spem omnem, quam sanus quisque ex suis meritis concipere potest.

Cap. 2. An bona opera sint propriè merita vitæ æternæ? 265
potest. 3. Honor iste disertis verbis excluditur ab Apostolo
Rom. 3. 37. Vbi gloriatio? exclusa est. Vbi notatu di-
gnum est, quàm pulchrè consentiant Pauli & Bellarmini
sensus. Paulus docet, hominem ex operibus non iustificari,
quia tum haberet quod gloriaretur: Bellarminus docet,
hominem suis meritis vitam æternam acquirere debere, quia
hoc est magis honorificum, id est, quia debet aliquid ha-
bere quo gloriatur. Resp. Sycophantica hæc cavil-
latio jam suprà lib. VI. cap. ferè excussa est. Lon-
gissimè à piis & perfectionis Evangelicæ studiosis
abest illa gloriatio & præsumptio Iudaica. Con-
fidebant Pharisei in se, in operibus Legis, è viribus
naturæ, non ex fide in Christum prodeuntibus, &
ita palàm iactabant. Quis Catholicorum hanc ar-
rogantiam in Stoicis, Phariseis, Pelagianis non
damnat? quis è contrario omnia sua bona opera &
merita non fert accepta DEO? Huius gratiæ profite-
tur se præventos congruè & efficaciter adjuvos. An
quia gloriari in se superbæ impietatis est, ideo etiam
gloriari in Domino, Christianæ demissioni adversa-
bitur? At neque gloriationem ipsam quæ habetur
in Domino, exigit meritorum ratio per se in viato-
ribus, sed tantum per accidens in casu, scil. cum
ipsa DEI major gloria & proximorum edificatio ita
imperat, uti suo exemplo luculenter edocuit 2. Cor.
II. De cætero satis ex maximorum Sanctorum
istis constat, quânto ipsi meritis apud D E V M
fuisse locupletiores, tanto fuisse in se humiliores,
nec sibi quicquam sed gratiæ divinæ omne suum
bonum adscripsisse. Nimirum imitantur in hoc
ipsum DEVM, qui cum prædefinitione, præpara-
tione, & collatione auxiliorum, cooperatione &
concursum naturæ indebito ad summa quæque (sal-
vata tamen in omnibus liberâ creaturæ cooperatio-
ne) provexerit electos suos; ita magnificè tamen il-
lorum opera coronat, ac si in illis nullam haberet
ipse partem. Itaq; sicut mensura meatorum sursum
versus est Caritas, ita deorsum versus est Humilitas.

M m m m 2

Nemo

Nemo certè CHRISTO majora habuit merita utpote infinita : nemo vicissim eo humilior. Eodem modo Sancti omnes divites in bonis operibus & gloriosis meritis, solam DEI gloriam, suæ propriæ obliiti, in omnibus sollicitè intendebant. Vnde patet putidissima calumnia Amesii. Recolantur quæ S. 1. Not. 4. de meritis Christi dicta sunt. Sed instat Amesius adhuc: *Cum Bell. ipse lib. 4. c. 7. concedat, non solum infantes, sed etiam homines adultos, recens baptizatos salvari, si continuo ex hac vita decedant sine meritis, quærimus, inquit Ames. à Bellarmino, an non æquè honorificum sit illis, donatione sola salvari ac si ex Lege vitam æternam acquisivissent? Si sic, tum Bell. hic sophisticè nugatur: si non, tunc maior est honor Legis, quàm Evangelii quod est absurdum.* Resp. Amesius tam insulsa interrogatione & cerastino inde constructo, ostendit se cavillatorem nugacissimum. Scit enim nos Catholicos repudiare illam injustitiam Legis ex Fide Christi non pullulantem, & cum Apostolo reputare ut stercora. Quomodo ergo ea venire potest in comparisonem cum prima Gratia in Sacramento obtenta? Simpliciter autem negandum est, tam esse honorificum & laudabile cum uno gradu gratiæ sanctificantis salvari absque ullo proprio merito, quàm cum meritis S. Pauli. Mirum est sani cerebri hominem (qualitercumque Christianum) posse hoc in dubium vocare. Nunquid passim DEVS in Scripturis docet, se glorificantes se glorificare, si multum multum, si parum parum? Nonne de Principibus Ecclesiæ suæ tantò antè prædixit, quòd nimis honorandi essent, qui vitam & omnia sua in Christi obsequio absumpserint? Quid aliud illa mansionum diversitas in domo Patris, differentia fulgoris in stellis &c. quàm meritorum indèque emergentem Præmiorum distantiam designat? Magni & parvi ibi sunt: pro cuiusque labore & humilitatione erit mensura gloriæ & honoris. Sicut enim

Cap. 2. An b
justissime,
se & in delictis
ita quantum
laboraverint
et beatitudi-

Et hinc
tio hæc me
in Scripturis
1. Cor. 3. C
dum unicuique
gat, eviden
haberi ratio
ipforum.

congruentia
esset differenti
Resp. Neque
tem propor
meritum d
ut opus sit f
&c. Vnde a
à Bellarmino
tio agnoscer

III. R
bus ponitur
&c. 1. 21. 2
venerunt ex
num DEI &c
omnes cau
sunt Calvin
silentio suo
culam illan
probanda! E
liqua loca b
tagit. At c
ma verba, c
sit: [At si li
&c.) nullæ

Cap. 2. An bona opera sint proprie merita vite eterna? 267
iustissime, quantum quisque reproborum glorificavit
se & in deliciis fuit, tantum datur ei tormentum & luctus:
ita quantum quisque electorum humiliaverit se &
laboraverit propter DEVM, tantum dabitur ei glo-
ria & beatitudinis.

Et hinc sumitur II. argumentum, quia Propor-
tio hac meritorum & prämiorum passim traditur
in Scripturis, Psal. 65. Matth. 16. Luc. 6. Rom. 2.
1. Cor. 3. Gal. 6. Apoc. ult. ubique dicitur, *redden-
dum unicuique iuxta opera sua*. Frustra Amesius ne-
gat, evidenter hinc colligi, in prämio conferendo
haberi rationem dignitatis & efficaciar operum
ipsorum. Quid ergo obstat? Si enim, inquit, *omni
congruentia proportionis dignitatem inferret*, tum nulla
esset differentia inter meritum de congruo & condigno.
Resp. Neque nos dicimus, solam illam congruita-
tem proportionis (si gratis admittatur) sufficere ad
meritum de condigno, cum requiratur insuper,
ut opus sit filii DEI, habeat promissionem divinam
&c. Vnde æquæ vana est evaluatio Amesii, ac alia dua,
à Bellarmino bene præclusa, quod etiam suo silen-
tio agnoscere videtur Amesius.

III. Ratio ipsa cur detur vita æterna, in operi-
bus ponitur. Matth. 23. 34. *Esurivi enim, & dedistis
&c. & 21. 23. quia in paucis fuisti fidelis*. Apoc. 7. 14.
*venerunt ex tribulatione magna &c. ideo sunt ante thro-
num DEI &c.* Particulæ illæ, enim, quia, ideo, sunt
omnes causales. Amesii effugia nihilo meliora
sunt Calvinico, quod rectè à Bellarmino præclusum,
silentio suo approbat. Quam falsum est, parti-
culam illam: *Enim*, non haberi nisi in versione non
probanda! Habetur certè etiam in Græcis γὰρ. Re-
liqua loca beneficio almæ Quodlibeticæ eludere sa-
tagit. At cur ita dissimulavit Bellarmini gravissi-
ma verba, quibus omnia ejusmodi effugia præclu-
sit? [At si licet ita omnia eludere (ut Calvin. Ames.
&c.) nullæ erunt formæ loquendi, quibus senten-

tias nostras explicare possimus. Fingamus enim voluisse Christum ostendere opera misericordiae esse veram causam, cur justis in iudicio reddenda sit merces salutis æternæ. Quibus, quæso, verbis brevius, apertius, commodius id explicare potuisset, quàm illis: *Possidete regnum; esurivi enim & dedistis mihi manducare.* Hic elinguis est Puritanus!

IV. Præmium bonis operibus ex iustitia dicitur esse reddendum, 2. Thes. 3. 6. 2. Tim. 4. 8. Hebr. 6. 18. Iac. 1. 12. Apoc. 2. 10. Prov. 19. 17. 1. Cor. 9. 24. 2. Tim. 1. 12. Amesius. *Nulla fit mentio iustitiæ nisi. 2. Thes. 1. 6. 2. Tim. 4. 8. Hebr. 6. 18. Iustitia verò aliquando significat condecensiam divinæ bonitatis. Durand. in 4. dist. 47. q. 3. aliquando veracitatem & fidelitatem, ut Filliucius Iesuita habet, quæ DEVS non nobis simpliciter sit debitor, sed sibiipsum ut Thomas loquitur 1. 2. q. 114. art. 1. Vasq. denique in 1. p. Diss. 86. c. 7. aliquid amplius addit: qui tamen acerrimè contendit, nullam iustitiam proprie dictam, siue commutativam, siue distributivam inter DEVM & homines locum habere. Dicere autem cum Bell. DEVM injuriam facere, si vincenti præmium non daret, est iuxta Durand. temerarium & blasphemum; & Parisiis damnata est ea propositio Guidonis anno 1354. ut falsa, hæretica, blasphemæ. Resp. 1. Verum quidem est, accipi subinde iustitiam generalissimè & improprie pro omni virtute. Hic verò cum de retributione meritorum tam frequenter mentio fit iustitiæ, ita ut etiam Hebr. 6. dicatur, non est iniustus DEVS &c. non possunt nisi operum omnipotentis Quodlibeticæ à Tropistis ad illam improprietatem tot apertissima scripturæ loca detorqueri. 2. Itaque admittenda est omnino proprie dicta iustitia in DEO, saltem illa legalis & providentialis, quæ tanquam optimus Gubernator Reip. rationalis procurat bonum commune per retributionem poenarum & præmiorum pro cuiusque merito. Et hoc sufficere absolute posset, ad verificanda illa scripturæ dicta, quibus retributio meritorum adscribitur iustitiæ divinæ. 3. Et si inter Scho-*

lasticos

Cap. 2. An boni
lasticos multu
promissione t
iustitia siue c
remuheret m
Controversia
potest esse dif
qu. 21. a. 1. Val
capacem iusti
possit cogi, &
terminatus si
omnis obliga
sua & inutili
mittunt omni
in particulari
lucere potest.
cap. 30. cum a
sententiam (A
Arriaga, &c.)
quasi concili
cet, constituen
tem, quæ emin
commutativa e
excludat form
DEO, sed den
formalitatis &
malitas Fide
tiva formalit
nibus (quali
DEI respect
assignari pote
ti) itemq; C
toremus, cum
& grat. c. 2. j
DEVS, ut iusto
illatio: Ergo
iustus, sicut f
nemo negav
V. Vita
Matth. 19. 17

lasticos multum disceptetur, utrum ex Fidelitate & promissione tantum, an vero etiam ex particulari iustitia sive commutativa, sive distributiva DEVS remuneret merita; in re ipsa tamen quoad nostram Controversiam hic cum Lutherò-Calvinicis, nulla potest esse difficultas. Nam qui cum S. Thom. i. p. qu. 21. a. 1. Vasq. Lugo, Pallav. &c. negant DEVM esse capacem iustitiæ commutativæ, utpote qui à nullo possit cogi, & in quo (cum ex se ipso essentialiter determinatus sit ad servanda promissa) consequenter omnis obligatio strictæ iustitiæ essentialiter superflua & inutilis sit &c. hi nihilominus libenter admittunt omnem illam perfectionem in DEO, quæ in particulari Iustitia (commut. & distributiva) re- lucere potest. Videturque Suárez. lib. XII. de gratia. cap. 30. cum alias in peculiari Opusculo oppositam sententiam (quam post eum etiam tenent Tanner. Arriaga, &c.) fortissimè propugnasset, tandè in hanc quasi conciliationem inclinare, dum num. 28. docet, constituendam fortassis in DEO unam tantum virtutem, qua eminenter contineat, quicquid est perfectionis in commutativa & distributiva, ita tamè ut hæc eminentia non excludat formalitatem perfectionis utriusque virtutis in DEO, sed denotet altiorem & simpliciorum modum illius formalitatis &c. Cur verò non eadem eminens formalitas Fidelitatis cum Commutativæ & Distributivæ formalitatibus, seclusis omnibus imperfectionibus (qualis præcipuè apparet in illa obligatione DEI respectu creaturæ) constitui possit, vix ratio assignari potest. Effatum Durandi (passim heteroclitici) itemq; Censuram illam Guidonis non est quod curemus, cum securè cum S. Augustino, lib. de nat. & grat. c. 2. juxta Heb. 6. dicamus: *Non est iniustus DEVS, ut iustos fraudet mercede iustitiæ.* Evidens hic est illatio: Ergo si (per impossibile) fraudaret, esset iniustus, sicut fore infidelem, si promissis non staret, nemo negaverit.

V. Vita æterna promittitur bonis operibus.
 Matth. 19. 17. 29. 1. Tim. 4. 8. Iac. 1. 12. At pro-
 mmissio

missio facta cum conditione operis, facit ut qui opus impleverit, meruisse rem promissam, eamque ut mercedem jure suo exigere posse dicatur. Amesius. 1. *Quæstio nostra de meritis secundum esse; hac autem Conclusio inferitur de meritis secundum dici.* Resp. Hac unâ distinctione possunt Tropistæ Sacramentarii non tantum Merita, Corporis Christi realem præsentiam, veritatem Incarnationis Verbi, sed totum Christianismum funditus evertere, ut jam sæpe ostensum est. Amesius 2. *Promissio essentiam Evangelii complectens, non est, Fac hoc & vives; sed, Crede & servaberis.* Resp. Ut hoc verè dicatur de *essentia Evangelii* secundum Calvinum aut Martinum; secundum quatuor Christi Evangelistas nimis falsum est. Nónne in Evangelio S. Matth. cap. 10. v. 28. Legis peritum sciscitantem, *quid faciendo vitam æternam esset possessurus?* ad præceptum Caritatis Christus induxit, hoc adjuncto Monito: **HOC FAC ET VIVES!** O quàm longa latæque discrepantia est inter vetus & verum Christi Evangelium, & novum fallaxque Lutheri & Calvini; quod promissionem Christi audet facere **ACCIDENTALEM!**

VI. Variis in locis fit mentio dignitatis. Sed dignum esse præmio, & mereri præmium, idem sunt. Propositio constat ex 2. Thess. 1. 5. Luc. 20. 25. Apoc. 3. 4. Amesius. *Hoc Sophisma neque cælum neque terram attingit. Nihil habet de operibus, aut eorum dignitate, sed de dignitate personarum tantum, quæ præcipuè in Fide consistit.* Resp. Amesius hæresin hæresi, mendacium mendacio fulcit, & aperta Scripturæ verba pervertit. Quid enim est persona operarii qui dignus est mercede sua, nisi homo operibus honestis reddens se dignum præmio? Piget in re planâ hære.

VII. **DEVS** est iudex justus, & non acceptor personarum. At acceptio personarum est vitium contrarium justitiæ distributiæ, cum scil. Iudex

dat

dat præmiu
noribus me
burione præ
& pro meriti
nes designa
opera scil. me
fiones assigna
fitas, nisi a
enim de præ
est, sed de in
fius. 2. *Recepti*
sonarum no
Matth. 20. 2
meis? Resp.
congruæ au
opera, etsi f
liberè ponu
bus, sicut l
tentur, ac m
retributio p
nationem R
tu, ut §. 1. d

titis operu
ut in hac re
planè dissim
bus (mirè u
revoluit, Pa
ne omnium
sati, tanqu
iustitia, tan
m rum jud
tur Patres,
blasphema

dat primum sine meritis, aut maius primum minoribus meritis, vel contra. DEVS igitur in retributione pramiorum merita hominum considerat, & pro meritorum diversitate, vitæ æternæ mansiones designat. Amesius. 1. *Non concluditur quæ sit, opera scil. mereri vitam, sed pro eorum diversitate mansiones assignari in vita.* At quid ea mansionum diversitas, nisi augmentum felicitatis æternæ? Neque enim de prima gratia aut gloria nobis hic sermo est, sed de incremento pro operum merito. Amesius. 2. *Receptissimum est apud Scholl. acceptionem personarum non habere locum in gratuitis, iuxta illud Matth. 20. an non licet mihi quod volo facere in meis?* Resp. Sic est in merè gratuitis, ut in gratiæ congruæ auxiliis, gratiis gratis datis &c. At bona opera, etsi fundentur in auxiliis gratiæ, quia tamen libere ponuntur ab homine superatis difficultatibus, sicut laudem ita & primum non minus merentur, ac mala reprehensionem & poenam. Et talis retributio prorsus necessaria est ad bonam gubernationem Reipublicæ rationalis in quocunque statu, ut §. 1. dictum est.

VIII. Testimonia SS. Patrum, quæ pro meritis operum cap. 4. recitat Bell. clarissima sunt; ut in hac re minus reprehensibilis sit Amesius, illa planè dissimulans, quàm Titius, qui suis auditoribus (mirè utique ejus opinione credulis) persuadere voluit, Patres suo favere errori. Loquatur nomine omnium M. Augustinus Ep. 105. *Sicut merito peccati, tanquam stipendium redditur mors: ita merito iustitia, tanquam stipendium, vita æterna.* Sed nimirum iudicio Kemnitzii & Titii, cum sic loquuntur Patres, dura catachresis est; cum nos, impia & blasphemum in DEVM gloriatio!

Solvuntur Objectiones.

I. Beatitudo cœlestis danda Sanctis tribuitur expressè misericordia DEI. Psal. 102. Matt. 5. 7. Iac. 2. 13. Resp. Dupliciter hæc loca exposuit S. August. Epist. 105. & lib. de corr. & gr. c. 13. Prior est, quod Beatitudo tribuatur misericordiæ, non quia non sit vera merces meriti, sed quia merita ipsa ex misericordia data sunt: non enim potest opera meritoria facere homo, nisi prius justificatus; justificatus autem non ex operibus, sed ex misericordia. Sic idem S. Doctor distinguens ait: *ipsi iustitia vitam aternam esse mercedem, non gratiam; ipsi autem homini esse gratiam non mercedem, quoniam homini iustitia gratia est.* Posterior est, quod in ipsa coronatione, quæ merces est meriti, sit etiam misericordia necessaria, quæ peccata venialia remittat, sine quibus nulli vivunt, & pauci vitam hanc finiunt. Addit verò S. Aug. hanc ipsam misericordiam debitam esse bonis meritis Sanctorum. Amelius nullâ S. Augustini mentione facta, pauculis verbis eius excerptis, plurima verba, nihil rei solidæ reponit, quæ proinde nec tantillum infirmant Augustini solutiones. Manent interim verissime etiam juxta Nos electi omnes *vasa misericordiæ*, sicut reprobi *vasa iræ*; juxta Apostolum, *Omnia opera Domini Misericordia & Veritas*, (scu Iustitia;) quo tamen sicut non impeditur ut, sicut Iustitia in reprobis cum modico temperamento Misericordiæ (nam citra condignam eos puniri, & cum multa patientia ad poenitentiam expectari à divina misericordia, satis constat:) ita misericordia præcipue cum temperamento Iustitiæ locum habeat in Electis.

II. Isa. 55. 1. *Emite absq; argento & absq; ulla commutatione*

Cap
tatione vinu
merita tam
cis asserta?
næ? Sed Q
det? Certe
lis Christi v
bibat, quod
Christi verif
terpres ita
doctrinam me
nullis meri
III. Dan
in miseration
ita Daniel p
in quam pop
verò hinc co
sim interro
tam aternam
I. Omnino
eius augmen
tam longæ
Resp. 2. Pop
conciliare h
rum operu
ac solam D
volebat prop
DEO allegat
IV. Lu
sunt vobis, d
sunt bonoru
arte Quodlib
inferre posse
tuisset etiam
Omissis erg
loci interpre
est apud T
loquitur no

tatione vinum & lac. Quid verò hoc contra operum merita tam multis, tam perspicuis SS. Scripturæ locis asserta? Vbi hic vel umbra vitæ & gloriæ æternæ? Sed Quodlibetica omnipotens quid non audet? Certe locus ille Prophetæ planè similis est illis Christi verbis; Ioan. 7. *Si quis sitit, veniat ad me & bibat, quod de doctrina, Sacramentis, & gratia Christi verissimè accipitur: unde & Chaldaeus interpres ita vertit: audite absq. pretio, absq. pecunia doctrinam meliorem vino & lacte.* Nih. hic de gloria nullis meritis acquirenda.

III. Dan. 9. 18. *Non in iustificationibus nostris, sed in miserationibus tuis magnis &c.* Verissimè, sanctissimè ita Daniel petit liberationem populi à captivitate, in quam populus propter peccata devenerat. Quid verò hinc contra merita Sanctorum? Amelius vicissim interro. at: *An igitur mereri possint opera illa vitam æternam, quæ temporalia bona non merentur?* Resp. 1. Omnino ita fit quotidie; vitam æternam (seu eius augmentum) merentur iusti, non tamen vitam longævam, opes, honores, sanitatem &c. Resp. 2. Populi Iudaici, cui Daniel precibus DEVM conciliare humiliter volebat, non merita bonorum operum, sed scelera poterat prætere, ac solam DEI misericordiam allegare; non etiam volebat propria sua merita, quæ sanctissimi coram DEO allegare non solent.

IV. Luc 17. 10. *Cum feceritis omnia, quæ præcepta sunt vobis, dicite: Servi inutiles sumus.* Ergo nulla sunt bonorum operum merita? Quomodo, nisi arte Quodlibetica hoc inferatur? Sane æquè facile inferre possemus, Nec Christum quicquam metuisse etiam nobis, ut suprà ex S. 1. Not. 4. patet. Onissis ergo variorum satis probabilibus ejus loci interpretationibus, brevis & genuina hæc est apud Tirinum: scil. Christus hic aperte loquitur non de mancipio, sed de servo, qui

mercedis promissæ causâ, opera ex pacto debita præstat. Qui si ea sola præstiterit, nullas sanè gratias, condictam tamen mercedem promereretur & accipit. Quòd si ultra pactum etiam alia servitia Domino grata præstiterit, gratias insuper & honorarium merebitur & accipiet. Sic ergo & nobiscum agat DEVS, si vel sola præcepta, vel insuper etiam confilia Christi compleverimus. Petes: Quare ergo dicimur servi inutiles? Resp. Non sic nos vocat Christus (qui alibi ait, *Euge serve bone & fidelis!* item, *iam non dicam vos servos, sed amicos.*) sed jubet ut ipsi sic nos vocemus, humilitatis fovendæ causâ, quia scilicet nostris operibus nihil utilitatis DEO (qui nullo indiget) afferimus. Quia tamen sic obsequimur nutriti divino, ejusque gloriam propagamus, mercedem & præmium meritò referimus. Et ita evanescunt replicæ seu cavillationes Amesii.

V. Rom. 6. ult. *Stipendium peccati mors; gratia autem DEI vita æterna.* Ergo non ex merito. Resp. neg. seq. Gratia enim dicitur vita æterna non quia non est merces debiti, sed quia ipsa merita habemus ex gratia. Amesius. *Si verè & propriè dici potest, Stipendium bonorum operum est vita æterna, antithesis prioris sententia [Stipendium peccati mors] hoc postulasset.* Sed cui potius credamus, huic musteo Puritano, an M. Augustino, qui tanto antè in Epist. 105. & in Enchir. c. 107. & lib. de gr. & lib. arb. c. 8. & 9. docet 1. potuisse Apostolum rectè dicere, *stipendium iustitiæ vita æterna, sicut dixit, stipendium peccati mors.* (quæ S. Augustini confessio causam adversariorum penitus jugulat.) 2. non tamen esse dictum stipendium iustitiæ vita æterna sicut stipendium peccati mors, ne quis existimaret, nos ex nobis habere iustitiam, sicut habemus peccata. Itaque gratia dicitur vita æterna, non quia non est merces meriti, sed quia ipsa merita

Cap.
merita habet
suis Augusti
Cajetani co
VI.
eundem mag
Quis dubi
misericordi
qua prepara
me conven
qua ideo da
ritum oppu
pessundant
at elevare o
suapte natu
nes Fidei,
nisi ut quer
simus clara

VII.
qua ex oper
excludit.
lib. 5. cap. 4
mendacii a
legatis.

VIII.
suis tribuit
est proprius
me pronun
magis ab a
ficatur, ta
siquidem n
tis CHRIS
nascuntur
tit Primar
liter deper
que quicq
totum red

merita habemus ex gratia. Verum quid curet Ame-
sius Augustinum, si pro se putet excentricum stare
Cajetani commentum!

VI. Eph. 2. 8. *Gratia salvati estis. Tit. 3. 7. Se-
cundum magnam misericordiam suam salvos nos fecit.*
Quis dubitat? Creati enim ex magna gratia &
misericordia, in Christo IESU sumus in operibus bonis,
quæ præparavit DEUS ut ambularemus in illis. Opti-
mè convenit Gratia Christi cum meritis nostris,
quæ ideo datur ut mereamur. Neo-Evangelici Me-
ritum oppugnando ipsam quoque Gratiam re ipsa
pessundant, dum inertem eam fingunt, quæ neque-
at elevare operationes filiorum DEI ad id, ad quod
sua præ natura tendunt. Ad quid enim spectant actio-
nes Fidei, Spei, Charitatis, & quas hæc imperat,
nisi ut quem credimus & amamus aliquando digni
simus clara facie intueri?

VII. *Lex Fidei excludit omnem gloriationem
quæ ex operibus nascitur. Rom. 3. 37. Ergo merita etiam
excludit.* Antecedens falsum esse ostensum est
lib. 5. cap. 4. th. 16. Apostolus suis verbis factisque
mendacii arguit omnes Neo-Evangelicos ibid. al-
legatis.

VIII. *Injuria fit meritis Christi, si meritis no-
stris tribuitur salus, tanquam debita merces: quia hoc
est proprius finis & fructus meritorum Christi.* Verissi-
mè pronunciat Bell. Hoc argumentum quanto
magis ab adversariis rhetoricè, imò tragicè ampli-
ficatur, tantò cum discutitur, inanius reperitur:
siquidem merita justorum non opponuntur meri-
tis CHRISTI, sed iis subordinantur, à quibus &
nascuntur; sicut causæ secundæ activitas non ever-
tit Primam, sed supponit eandem, à qua essentia-
liter dependet, nec eam obscurat, sed illustrat: Ita-
que quicquid justorum merita laudis habent, id
totum redundat in laudem meritorum CHRISTI.
Ame-

Ameſius. *Nova hæc eſt Theologia, Prophetis & Apoſtoli ignota: Chriſtus meruit, ut nos mereremur nobis: met ipsis vitam æternam.* Reſp. Hæc aſſertio patitur duplicem ſenſum; nempe 1. Chriſtus meruit, ut nos omnia quæ ad vitam æternam conducunt mereremur; & hic eſt ſine dubio hæreticus; quem tamen tacite ſubdolè que affingit Catholicis; 2. Chriſtus ſuæ paſſionis merito impetravit nobis omnia auxilia gratiæ, quibus excitati & adjuti gratis juſtificaremur, & juſtificati gratis, mereremur augmentum gratiæ & coronam gloriæ; & hæc eſt Apoſtolorum & Prophetarum clara aſſertio, quæ non niſi per Tropos Quodlibeticos contra Merita detorquetur, ut conſtat ex §. 2. Eſto, poſſet aliquis ita laudare opera noſtra bona, quæ naſcuntur ex meritis Chriſti, ut illud minimè redundet in laudem meritorum Chriſti; (quod ſanè ſine gravi errore non poſſet fieri:) an ideò non poſſint verè & laudabiliter prædicari ut effectus meritorum Chriſti intra terminos quos DEVS & natura rerum poſuit? Equidem merita noſtra non requiruntur propter inſufficientiam meritorum Chriſti, ſed propter maximam eorum efficaciam: ſicut fructum palmes non debet ferre, propter inſufficientem virtutem vitis, ſed propter eius efficaciam, quam niſi ab illa trahat & fructum ferat, abſcindetur & in ignem mittetur: ita & juſti ſunt palmites in vite Chriſto, in quo ſerunt fructum multum operum meritoriorum. Ameſius. *Si Chriſtus ſufficienter nobis meruit ſalutem perfectam, tam non opus eſt, ut nobis metiſſis eam nos mereamur.* Reſp. Ut alias ſæpius, Chriſtus ut cauſa univerſalis meruit nobis omnia ad ſalutem perfectam neceſſaria; inter ea autem media etiam ſunt Sacramenta, & opera meritoria. Nunquid quia DEVS meruit nobis ſalutem perfectam, ideò non debemus nos applicare ſaltem per Fidem? (ut ſingunt Neo Evangelici.) Cavilli & calumnia, quas deinceps

Cap. deinceps u
Bell. pervers
ipſa illa ſpe
doctrinam
viter ſeriu
ruiſſe Chriſ
lutem conſi
rita propria
DEVS Sol
igne ad cale
randum, n
ipſe non po
dum illuſtr
potentia eju
ſed etiam v
ratâ nihilor
mæ & univ
verum eſt,
& homine
ſti: & quæ
vante facin
neque aliqu
torum fac a
ratio, cur id
det à gratia
tem noſtra
reſerimus,
quàm ſi abſ
temus: im
eſſe fatemu
gratiam ſaly
mo modo
omnia vald
omiffionem
¶ Ge
haber præte
cum ſpecim
parvuli juſtij

deinceps usque ad capitis finem etiam ex dictis Bell, perversè acceptis, nescit, planè refelluntur ex ipsa illa speciali sola-Fide Lutheri-Calvinicorum; doctrinam vero solidissimam Bellarmini hinc necleviter feriunt. Testatur enim passim Scriptura, meruisse Christi opera apud DEVM, non solum ut salutem consequeremur, sed etiam ut eam per merita propria consequeremur. Sicut etiam quòd DEVS Sole utatur ad mundum illustrandum, & igne ad calefaciendum, aurâ & pluviis ad refrigerandum, non est in causa imbecillitas DEI, quasi ipse non posset per se absque Sole, igne, aura mundum illustrare, calefacere, refrigerare; sed omnipotentia ejus, quâ potuit non solum ista facere, sed etiam vim faciendi rebus creatis tribuere, servatâ nihilominus semper propriâ excellentia primæ & universalis ac independentis causæ. Neque verum est, sic saltem dividi gloriam inter DEVM & hominem. Nam merita nostra dona sunt Christi: & quamvis in opere bono, quod nos DEO juvante facimus, nihil sit nostrum quod non sit DEI, neque aliquid sit DEI, quod non sit nostrum, sed totum faciat DEVS, & totum faciat homo: tamen ratio, cur id opus sit dignum vita æterna, tota pendet à gratia. Denique nos ipsi non minùs salutem nostram totam atque integram illi acceptam referimus, cum illam meritis nostris acquiritur, quàm si absque ullis meritis nostris illam acciperemus: imò multò magis nunc illi nos debitores esse fatemur, quandoquidem non tantum per ejus gratiam salvamur, sed etiam per eandem nobilissimo modo honorificentissimòque salvamur. Hæc omnia valde solida & vera, Amesius per puram omissionem enervavit.

¶ Gerhardus diversi ac novi vix aliquid hinc habet præter insulitates pueriles. Recito unicuique specimen. Th. 112, sic colligit: *Quo modo parvuli justificantur & salvantur, eo modo etiam adulti insti-*

ustificantur & saluantur. Ratio est, quia una est iustificationis & salvationis ratio in omnibus iustificatis & salvatis. Sed & Christus disertè dicit Marc. 10. v. 15. Amen dico vobis qui non receperit regnum DEI velut parvulus, non intrabit in illud. Bell. ipsel. 6. de amiss. gr. c. & §. 3. sic differit: Quod Catharinus ait, propter Christi iustitiam omnes justificari, aequè valet in maioribus ac parvulis. *Subsumimus ergo: Parvulus baptizatus vita aeterna donatur solo iure hereditatis. Ergo etiam adultis baptizatis & credentibus vita aeterna donatur solo iure hereditatis.* Auderétne Titius negare, hanc argutationem esse puerilem, ubi tot vitiis laborat unica illa Maior propositio cum suis fulcimentis ficulneis? Si enim omnimoda paritas in dispositione ad iustificationem & salutem requiritur, (nam de dispositione, non de causa formali potest loqui ea propositio:) ergo etiam parvuli debent habere fidem illam actualem specialem, quæ per dilectionem operatur, servat omnia præcepta &c. quæ sunt mera deliria, ut ostensum est Tom. II. l. 2. Ratio qua fulcire vult Majorem est mera principii petitio, aut variatio phrasidis potius. Christi verba quodlibeticè (si non flagitiosè) in rem præsentem trahuntur, cum (etiam juxta Gloss. Ienens.) aliud Christus ibi non doceat, quàm nisi conversi fuerimus ab ambitione illa primatûs, & efficiamur sicut parvuli i. e. quales isti sunt per ætatem, tales nos per voluntatem reddamur, puta humiles, simplices, ambitionis & invidiæ expertes &c. Bellarminus Bellarmino ex ejusdem Quodlibeticæ Reguli opponitur, ut loca conferenti patebit.

CAPVT TERTIUM.

An & quatenus fiducia in meritis
collocari possit?

Negant

quenter ad i
puduisse) qu
mortalia. Aff
trarium, seq
lica mediâ vi
declaretur,
esse, nisi spen
6. & Senec.
meritis, ali
Potest enim
fiduciam in
non certò sci
tis magnifqu
ipso erga DE
ne tota quæ
Patrum testi
Assertionibu
arguit clarif
insidiosa, o
suorumque
nis. Cum v
maximam f
certò scit ax
tanica) adver
sicè. Illud au
cognosci, &
tissimè cognos
liter oriri fi
cognitio pr
extib. vi. c
aut moralit
bus excitan
DEI glorian
fiducia, de I
ad felicem e
Asser
constituunt